

схваткитѣ между аваритѣ и римлянитѣ ще сж били нѣ колко, защото Кастъ е билъ разбитъ въ една отъ тѣхъ и хванатъ робъ.

За римското тукъ поражение Теофилактъ се въздържа да говори въ положителна смисълъ, но то личи отъ самия фактъ, че аварскиятъ ханъ си пробилъ пжтъ край устието на въпросния проходъ и слѣдъ като избилъ стражитѣ на околнитѣ крѣпости ударва свободно къмъ южнитѣ долини на Източния Хемусъ.

Разбитиятъ при Савуленъ Маналионъ римски военачалникъ Коменциулъ, за да избѣгне аварската сѣчь, скрилъ се въ близка тукъ гора. Че тая гора е при сжщия тоя Балканъ се види отъ това, че Коменциулъ, слѣдъ като събралъ останалитѣ тамъ войски, слиза отъ Хемусъ по направление къмъ Емине (*ἐπὶ Καλβρομόντι καὶ Λιβιδούργῳ*).

Аварскиятъ ханъ слѣдъ побѣдата при Савуленъ Маналионъ е ударилъ на изтокъ, къмъ Анхиало, защото когато римлянитѣ стигнали при Калвомунти и Ливидурго (мѣсто край Емине), тѣ го видѣли на 4 мили далечъ отъ тѣхъ. Знаяйки сждбата си при Савуленъ Маналионъ, римлянитѣ не смѣяли да нападнатъ тукъ аваритѣ, а се прѣхвърлили отсамъ Балкана, въ Астика (вѣроятно прѣзъ Айтоскитѣ тѣснини). Тѣхниятъ планъ билъ щото още на слѣдния день да се нахвърлятъ върху аваритѣ и ги сломятъ. Но единъ нищоженъ, интъкъ тѣй важенъ въ историята инцидентъ, разваля римскитѣ смѣтки. Тъкмо надвечеръ товарътъ на единъ катъръ отъ римскитѣ редове се прѣкатурилъ, а заднитѣ войници, като искали да обърнатъ вниманието на другаря си, който водилъ катѣра, извикали: *retorna, retorna!* (или у нѣкои източници: *torna, torna frate!*) Прѣднитѣ войници, сбирщина вѣроятъ отъ разни народности, въ страха си, чули или недочули тия думи, вмѣсто „обърна се“ или „обърни се“, разбрали „върнете се“, и мисляйки, че това е съ свръзка съ нѣкое аварско ненадейно нападение, ударятъ на бѣгъ прѣзъ кждѣто имъ видятъ очитѣ, а горнитѣ думи сж били повтаряни отъ всѣки на своя езикъ (*et alius alium patria voce ad raditum impellere, retorna, retorna*). По тоя начинъ, планътъ за унищожаването на аваритѣ билъ осуетенъ, и тѣ продължили своитѣ грабежи като нападали римскитѣ градове и взели